

Perstorps kommun

Allmän beskrivning

Perstorps kommun ligger i den småkuperade mellanbygden mitt i länets norra del. Berggrunden består av urberg, vilket ger ganska näringsfattiga markförhållanden. En hel del myrmarker förekommer, varav många är påverkade av torvtäkt och dikning. Nya våtmarker har skapats för fiskodling söder om Perstorp samhälle. Området avvattnas via Bäljane å till Rönne å. Endast ett fåtal mindre sjöar finns i kommunen. Odlingsbygden är småskalig och insprängd i skogsmarken. Mellanbygden håller på att förvandlas till skogsbygd, där rationellt skött granskog dominerar alltmer. De kvarvarande naturliga betesmarkerna är små och mycket få. Stora värden ligger i variationsrikedomen och småskaligheten i och kring odlingsbygderna med lövskogsridåer, dungar, stengården, kärr och andra småbiotoper. De få fornlämningar som finns i kommunen vittnar om en relativt glest befolkad bygd, där järnhanteringen har spelat en stor roll. Inom odlingsbygden ligger de små byarna glest och många gårdar är ensamgårdar. Skogen och boskapsskötseln var viktiga inkomstkällor i äldre tid. Med järnvägen växte Perstorp fram till att bli ett industrisamhälle och sedermera kommuncentrum.

Ekologiskt särskilt värdefulla områden.

Klass 1

PER001 Varshultamyren

Klass 2

PER002 Uggleskogen

PER003 Kåshässle och Hägnaden

PER004 Lurebygget

PER005 Nedre Månstorp

PER006 Ädellövskog väster om Oderljunga

PER007 Bäljane å (övre del)

PER001 Varshultamyren (klass 1)

Foto: Kristian Nilsson / Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Större myrmarker med höga biotop- och artvärden som har motiverat naturreservat och Natura 2000-område. Den vidare naturvärdesbedömningen i det regionala naturvårdsprogrammet 1996 var klass 1 vilket baserades på myrskyddsplanens bedömning.

Beskrivning

Varshultamyren är ett myrkomplex bestående av svagt till tydligt välvda mosseplan med större dråg, en gungflykantad göl, laggkärr och skogsbevuxen myr. Större delen av Varshultamyren ligger i Perstorps kommun medan en mindre del ligger i Klippans kommun. Myren har varit förskonad från torvtäkt. Området genomkorsas på mitten av en brukningsväg. Kring gölen i den norra delen ligger en kal höljeyta, där tuvull och vitag dominerar. De övriga mosseytorna domineras av ris. Det stora kärrdråget i den södra delen domineras helt av myrlilja. På de öppna, näringsfattiga, mosseplanen växer små tallar och björkar som kan vara mycket gamla. De samsas här med växter som sileshår, tranbär och hjortron. Förekomsten av bland annat kallgräs gör mossen botaniskt värdefull. Fågelfaunan kännetecknas av arter som buskskvätta och trädpiplärka men här förekommer även arter som är typiska för myrområden och äldre barrskogar, som orre, tjäder, spillkråka, talltita och nattskärna.

Biotopvärde

Större myrmark med många olika våtmarksbiotoper och liten påverkan av mänsklig verksamhet.

Artvärden

13 rödlistade arter har noterats i området sedan 1990, bland dessa finns torvbägarlav (NT) och almsnabbvinge (NT) och tolv fågelarter, till exempel spillkråka (NT), talltita (NT) och buskskvätta (NT).

Ekologiska samband

Området ingår i värdestrakter för våtmark och sumpskog i GI:s planeringsunderlag, med spridningssamband till närliggande Varshulta mosse i nordöst. Limniska spridningslänkar finns till Rönne via bland annat Bäljane å.

Förutsättningar för bevarande

Ingen negativ påverkan på hydrologin genom dikning eller täkt. Området lämnas huvudsakligen för fri utveckling. Eventuella mindre röjningar av högmossen, eller kontrollerad bränning av denna samt igensättande av diken som finns inom området och avvattnar högmossen och den skogsbevuxna myren kan också bli aktuellt.

Status

- Stora delar av Natura 2000-området Varshultamyren SE0420320 (2004) ingår.
- Området ingår i naturreservatet Varshultamyren (2014).
- Hela området är av riksintresse för naturvärden, Varshultamyren (2000).
- Stora delar ingår i myrskyddsplanen, Varshultamyren (2007).

Referenser

- ArtDatabanken. 2021. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Götbrink, E. 2004. Test av fältmanual för uppföljning och basinventering i fyra våtmarkstyper inom Natura 2000. Länsstyrelsen Jönköping.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen. Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-område Varshultamyren SE0420320.
- Länsstyrelsen Skåne. 2014. Bildande av naturreservatet Varshultamyren.
- Länsstyrelsen Skåne. 2014. Fastställande av skötselplan för naturreservatet Varshultamyren.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Naturvårdsverket. 2007. Myrskyddsplan för Sverige. Objekt i Skåne län. Rapport 5670.
- Perstorps kommun. 2021. Naturvårdsprogram Perstorps kommun.

PER002 Uggleskogen (klass 2)

Foto: Carina Zätterström/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Bokskog med höga biotop- och artvärden som har motiverat Natura 2000-område och kommunalt naturreservat. Området var inte med i det regionala naturvårdsprogrammet 1996 men områdets biologiska värden har blivit bättre kända sedan dess.

Beskrivning

Området utgör ett kärnområde med gamla träd och sällsynta trädlevande arter. Här finns flera bokar som sannolikt är över 200 år varav några med håligheter. På de gamla trädens bark växer flera sällsynta lavar och mossor. Förutom gamla levande träd finns det också mycket gott om multnande ved i form av högstubbar och lågor. Den multnande veden och håligheterna är värdefulla för en lång rad vedlevande insekter och svampar samt fåglar. Bland fåglar finns flera hålhäckande arter som skogsduva, gröngöling och större hackspett. Floran är hedartad och som i de flesta äldre hedbokskogar utgörs den av triviala arter.

Biotopvärde

Bokskog av fryletyp med inslag av bokskog av örtrik typ.

Artvärde

Ca 15 rödlistade arter är kända från området sedan 1990, bland annat bokvårtlav (NT), bokkantlav (NT), lunglav (NT), grymig filtlav (NT), koralltaggvamp (NT), minde hackspett (NT) och svartvit flugsnappare (NT).

Ekologiska samband

Ädellövträdmiljöer finns i omkringliggande landskap, men området ingår inte i värdestrakt för ädellövskog i GI:s planeringsunderlag. Limniska spridningslänkar finns till Rönne å via Perstorpsbäcken och Bälane å.

Förutsättningar för bevarande

Goda genom att området är skyddat som naturreservat och Natura 2000-område. Bevara gamla träd och död ved.

Status

- Området ingår i Natura 2000-området Uggleskogen SE0420315 (2004).
- Området ingår i det kommunala naturreservatet Uggleskogen (2002).
- Södra delen ingår i Perstorps samhälle vattenskyddsområde (1990).

Referenser

- ArtDatabanken. 2021. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Länsstyrelsen Skåne. 2018. Bevarandeplan för Natura 2000-området Uggleskogen SE0420315.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Perstorps kommun. 2002. Beslut om bildande av naturreservat Uggleskogen.
- Perstorps kommun. 2002. Skötselplan för naturreservatet Uggleskogen.
- Perstorps kommun. 2021. Naturvårdsprogram Perstorps kommun.

PER003 Kåshässle och Hägnaden (klass 2)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Mosaikartat odlingslandskap som har värderats till klass 1 i kommunens naturvårdsprogram. En mindre del av området var med som klass 3 i det regionala naturvårdsprogrammet 1996.

Beskrivning

Området består av flera kärnområden. I väster ingår den södra delen av en trädklädd åsrygg som utgör resterna av en enefälad. Denna tämligen lilla enefäladsrest omges av välhävda öppna betesmarker, som tidigare, åtminstone delvis, har varit kultiverade. Floran är rik på hävdgynnade arter med bland annat jungfrulin, backtimjan och svinrot. De flesta förekommer dock i ganska svaga populationer. Bland övriga arter märks gråfibbla, gökärt, blodrot, rödven och fårsvingel. Även den hävdgynnade svampfloran är artrik med en lång rad av ovanliga arter av både fingersvampar och vaxskivlingar. På en liten höjd, till delar omgiven av odlingsmark, växer en mycket värdefull flora med en lång rad hävdgynnade arter. Området är möjligen en rest av en gammal enefälad. Här förekommer bl.a. slättergubbe och svinrot. Förutom dessa arter finns ljung, blodrot, gråfibbla, ängsskallra, fårsvingel, stagg och flera andra skyddsvärda kärlväxter samt en lång rad ängssvampar. På några staketstolpar växer gott om sotlav. Strax väster om gården Hägnaden finns ett skogsparti med några mycket gamla och grova bokar samt inslag av äldre ek och lönn. Flera av träden har skador och håligheter vilket gynnar vedlevande arter. Det finns också gott om multnande ved både av klena och grova dimensioner. I buskskiktet finns hassel och uppslag av boksly. Fältskiktet är svagt utvecklat. På barken och veden av de gamla träden växer en mycket fin kryptogamflora med en lång rad sällsynta lavar och mossor. Tidigare har den ovanliga ädelkronlaven observerats i området men den kunde inte återfinnas vid inventeringar 2014. Det finns sannolikt även en skyddsvärd insektsfauna i området, trots den begränsade storleken, men det är inte närmare undersökt.

Biotopvärde

Naturbetesmark utan gödselpåverkan. Gamla träd och förekomst av död ved.

Artvärde

Ett 40-tal rödlistade arter har noterats sedan 1990. Bland de rödlistade arterna finns backtimjan (NT), stråfingersvamp (NT), lutvaxskivling (NT), slättergubbe (VU), svinrot (NT), lutvaxskivling (NT), violett kantad guldvinge (NT), vedlavklubba (VU), liten ädellav (EN), ädelkronlav (VU), bokkantlav (NT), stiftklotterlav (NT), bokvårtlav (NT), mindre hackspett (NT) och spillkråka (NT).

Ekologiska samband

Området ligger i ett mosaikartat kulturlandskap med flera viktiga spridningssamband. Vattendragen är limniska spridningslänkar till Rönne å via Knektabäcken och Bäljane å i GI:s planeringsunderlag.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt beteshävd utan gödselpåverkan. Röjning av igenväxningsvegetation. Bevara äldre träd och död ved.

Status

Ingen.

Referenser

- ArtDatabanken. 2021. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen. Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Perstorps kommun. 2021. Naturvårdsprogram Perstorps kommun.

PER004 Lurebygget (klass 2)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Naturbetesmark med lång hävdkontinuitet som har fått klass 1 i kommunens naturvårdsprogram från 2017. Området ingick inte i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996.

Beskrivning

Välhävddad betesmark på sandig jordmån. I den östra delen finns en mycket välutvecklad rullstensås med glest stående äldre ekar. Även i övriga delar finns såväl åsformationer som spridda ekar, tallar och sälgar. Den centrala delen av området är dock helt trädfri och har sannolikt varit uppodlad tidigare. En mindre bäck rinner genom området. Buskskiktet, som främst består av en och slån, är mest utvecklat i den östra delen, närmast vägen. Floran är som mest välbevarad utmed åsformationerna med hävdberoende arter som jungfrulin, stensmåra,

gråfibbla, gökärt och stagg även om många av arterna förekommer i begränsad omfattning. Även svampfloran visar på höga värden med en lång rad fingersvampar, jordtungor och vaxskivlingar knutna till välhävdade marker. Detsamma gäller insektsfaunan med flera rödlistade fjärilar och bin.

Biotopvärde

Naturbetesmark med lång hävdkontinuitet utan gödselpåverkan.

Artvärde

Ett 30-tal rödlistade arter har noterats sedan 1990. Bland de rödlistade arterna finns stråfingersvamp (NT), lutvaxskivling (NT), väddgökbi (VU), mindre bastardsvärmare (NT), violettekantad guldvinge (NT), väddsandbi (NT), mindre hackspett (NT) och svart rödstjärt (NT).

Ekologiska samband

Området ingår i ett mosaikartat kulturlandskap med flera olika spridningssamband. Limnisk spridningslänk till Rönne å via Knektabäcken och Bäljane å i GI:s planeringsunderlag.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt beteshävd utan gödselpåverkan. Røjning av igenväxningsvegetation. Bevarande av gamla träd och död ved.

Status

Ingen.

Referenser

- ArtDatabanken. 2021. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Perstorps kommun. 2021. Naturvårdsprogram Perstorps kommun.

PER005 Nedre Månstorp (klass 2)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Ett varierat kulturpräglad naturlandskap som värderats till klass 1 i kommunens naturvårdsprogram från 2017. Området finns med i ett större landskapsområde med klass 3 i det regionala naturvårdsprogrammet från 1996 men har sedan dess uppvärderats till klass 2.

Beskrivning

Ett stort och sammanhängande odlingslandskap med mycket höga värden och välbevarade strukturer. Området är välhävdad och utgör ett till stora delar välbevarat äldre odlingslandskap med betesmarker, stenmurar, odlingsrösen och små vattendrag. Området ligger i den norra slutningen av en dalgång. Den västra delen utgörs av slåttervall, den östra av betesmark. De högsta värden är knutna till betesmarken men det finns höga värden även i slåttervallen. Området är varierat och karaktären skiljer sig i olika delar av området. Vissa delar av betesmarken är helt trädfri medan andra är småkuperade och trädbärande med bl.a. björk, ek, asp och gran. Enbuskar förekommer spridda i markerna. Både kärlväxtfloran och svampfloran hyser flera hävdgynnade arter och ofta i mycket goda förekomster. Sannolikt är även fågel- och insektsfaunan i området rik mot bakgrund av områdets variation.

Biotopvärde

Naturbetesmarker och småbiotoper i ett varierat odlingslandskap.

Artvärde

Några naturvårdsarter och tre rödlistade arter rapporterade sedan 1990. De rödlistade arter som har noterats i området är stråfingersvamp (VU), hornuggla (NT) och stare (VU).

Ekologiska samband

I det mosaikartade kulturlandskapet finns många spridningssamband. Limnisk spridningslänk till Rönne å via Knektabäcken och Bäljane å i GI:s planeringsunderlag.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt beteshävd utan gödselpåverkan.

Status

Ingen.

Referenser

- ArtDatabanken. 2021. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Länsstyrelsen Kristianstads län. 1996. Från Bjäre till Österlen. Skånska natur- och kulturmiljöer.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Perstorps kommun. 2021. Naturvårdsprogram Perstorps kommun.

PER006 Ädellövskog väster om Oderljunga (klass 2)

Foto: Per Blomberg/Skånska bilder

Motiv till klassning

Varierad skogsmiljö som har värderats till klass 1 i kommunens naturvårdsprogram från 2017. Området ingick inte i det regionala naturvårdsprogrammet 1996.

Beskrivning

Området består främst av ädellövskog med en riklig förekomst av sällsynta lavar, mossor och svampar. Här finns en bokskogsbrant med inslag av avenbok, samt en lundartad ädellövskog med ekar, lindar och bokar på den övre, mer flacka delen. Brantens sydläge och närheten till Bäljane å skapar gynnsamma förhållanden för flera arter. Området har mycket höga biologiska värden. På de gamla träden i branten trivs flera sällsynta arter. Här finns bl. a. liten lundlav, bokkantlav, bokvårtlav, gulnål och havstulpanlav. Tidigare har även lunglav och rosa lundlav observerats i området. Ovanför branten växer de båda rödlistade svamparna rutskinsvamp och oxtungsvamp, båda på ek. Även flera ovanliga mossor som fällmossa, trädporella och platt fjädermossa växer på träden. Det finns relativt gott om multnande ved i området, särskilt i branten, vilket ger goda förutsättningar för vedlevande arter. På högstubbarna växer gott om fnöskticka som är en viktig röttsvamp för flera insektsarter.

Biotopvärde

Gammal lövskog med förekomst av död ved.

Artvärde

Ett tjugotal rödlistade arter har noterats sedan 1990, bland annat savlundlav (NT), bokvårtlav (NT), bokkantlav (NT), dvärgbägarlav (NT), liten lundlav (NT), orangepudrad klotterlav (NT), rutskinsvamp (NT), oxtungsvamp (NT), spillkråka (NT) och entita (NT).

Ekologiska samband

Spridningsmöjligheter finns till andra äldre skogsbestånd i trakten. Området ingår i limnisk värdestrakt och värdestrakt för våtmarker i GI:s planeringsunderlag. Limniska spridningslänkar finns till Rönne å via Bäljane å.

Förutsättningar för bevarande

Bevara äldre träd och död ved genom fri utveckling eller naturvårdsanpassat skogsbruk.

Status

- I området finns ett skogligt biotopskyddsområde, SK 53-2019.
- Stora delar tillhör vattenskyddsområdet vid Toarp sydväst om Oderljunga (1977).
- Strandskydd längs vattendragen (upp till 100 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2021. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Perstorps kommun. 2021. Naturvårdsprogram Perstorps kommun.
- Skogsstyrelsen. 2021. Beslut om biotopskyddsområde på fastigheten Perstorp Oderljunga 3:3. SK 53-2019.

PER007 Bäljane å (övre del, se även Klippans kommun) (klass 2)

Sveriges nationalblomma – liten blåklocka. Foto: Josefin Persson/Länsstyrelsen Skåne

Motiv till klassning

Fina lek- och uppväxtområden för havsvandrande lax och öring. Vattenskyddsområden. Natura 2000-område.

Beskrivning

Övre delen av Bäljane ås vattensystem, huvudfåran samt biflödena Smålarpsån och Perstorpsån, avvattnar Perstorps kommun. Bäljane å har sin upprinning i Bälingsjön och rinner söderut och längs med Toarps vattenskyddsområde för att därefter rinna vidare in i Klippans kommun där den slutligen mynnar i Rönne å. Den här delen av ån är relativt opåverkad av rensning, väl beskuggad och det finns omväxlande strömmande-forsande och lugnare partier med fina lek- och uppväxtområden för havsvandrande lax och öring. Förekomst av vandringshinder vid Tostarp-Ebbarp medför dock att vandrande fiskar inte kan nå de övre områdena. I området påträffas arter som strömstare, forsärla och ibland kungsfiskare, sandkrypare, lax, öring, elritsa, ål, lake, mört och flodkräfta i de övre delarna samt skalbaggen *Brychius elevatus*. Bäljane å har i arbetet med miljömålet ”Levande sjöar och vattendrag” pekats ut av Naturvårdsverket som ett nationellt värdefullt vatten med avseende på naturvärden och Bäljane å har också pekats ut av Fiskeriverket som ett nationellt särskilt värdefullt vatten med avseende på fiskevärden.

Biotopvärde

Fina lek- och uppväxtområden för havsvandrande lax och öring.

Artvärde

Ett antal naturvårdsarter varav några rödlistade arter, bland annat ål (CR) och flodkräfta (CR).

Ekologiska samband

Spridningskorridor för vattenanknutna arter i och i anslutning till Bäljane å. Hela Bäljane ås huvudfåra är en limnisk värdetrakt i GI:s planeringsunderlag och spridningslänk till Rönne å.

Förutsättningar för bevarande

Fortsatt beskuggning av träd (i grupp eller solitärt), förekomst av ekologiskt funktionella kantzoner i anslutning till vattendraget, ingen fysisk påverkan, ingen årensning. Ingen negativ påverkan på åns vattenkvalitet eller hydrologi. Förekomst av död ved. Öppna upp vandringsvägar.

Status

- Strandskydd längs ån (upp till 100 meter).

Referenser

- ArtDatabanken. 2021. Artportalen enligt rödlistan 2020.
- Eklöv, A. 2002. Fiskevårdsplan för Bäljane å 2002. Helsingborgs Sportfiske och fiskevårdsklubb.
- Länsstyrelsen Skåne. 2022. Kartor och underlag för planeringsarbete Grön infrastruktur. Information finns på Länsstyrelsen Skånes hemsida.
- Olsson, K-A. m.fl. (red). 2003. Floran i Skåne. Vegetation och utflyktsmål. Lund
- Perstorps kommun. 2021. Naturvårdsprogram Perstorps kommun.